

УДК 342.9

М. І. Легенький
кандидат педагогічних наук, доцент,
докторант кафедри адміністративного права і процесу
Національного університету «Львівська політехніка»

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Постановка проблеми. Центральною проблемою функціонування системи освіти, її ефективності та результативності є необхідність забезпечення належного рівня якості надання освітніх послуг. Адже від рівня освіченості, професіоналізму, компетентності, яких досягає особистість під час здобуття того чи іншого ступеня освіти, залежать і якісні показники суспільства загалом. Беззаперечною виглядає теза, згідно з якою, саме якість освіти здатна забезпечити суспільний і державний прогрес.

Прагнення України до підвищення якості освіти на всіх її рівнях повною мірою відповідає її поступу щодо інтегрування до європейського й світового освітнього простору. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні, аналізуючи проблему наднаціоналізації освітніх політик, саме якість освіти разом із результативністю, справедливістю та рівністю відносить до наднаціональної рамки, якою окреслюються орієнтири освітньої політики [12, с. 13].

Проблема якості освіти є, безумовно, виключно актуальною, що і породжує увагу до неї дослідників у найрізноматніших галузях, зокрема й у. Розроблення, затвердження та реалізація адміністративно-правових норм, що регламентують адміністративні процедури щодо вироблення і запровадження освітніх стандартів якості та контролю за їх дотриманням є важливою умовою забезпечення якості освіти загалом.

Результати досліджень. Методологічний аналіз філософії якості освіти дає підстави для визначення вихідним, базовим складником зазначеної проблеми питання змісту освіти та її методичного забезпечення. Насамперед це стосується змісту освіти, оскільки навіть отримання значного обсягу знань ще не гарантує їх високу освітню якість у разі, якщо такі знання ненаукові, непрактичні, відірвані від життя, безсистемні тощо. До того ж вирішальну роль у змісті освіти відіграє не стільки обсяг знань, скільки їх взаємопов'язаність, обґрунтованість і структурованість, яка базується на новій методології мислення і водночас є рушійною силою подальшого інтелектуального розвитку особистості, формуючи в такий спосіб особистісну свідомість, яка відбиває здатність і потребу в самоосвіті, культурі та методології мислення, адаптивні й інноваційні можливості діяльності, світогляд і соціальні позиції.

Водночас навіть методологічно правильно сформульований зміст освіти не здатен забезпечити її якість у разі відсутності чи неналежного рівня методичної бази, яка покликана сприяти особистісному засвоєнню й актуалізації знань і, як наслідок, – самоактуалізації особистості в професійному та суспільному середовищі. Йдеться про адміністративні процедури, методологію, методи та методичні прийоми забезпечення навчання і виховання, організаційні форми навчально-виховного процесу тощо.

Наступною ланкою системи якості освіти є її стандарти. На думку авторів Національної доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні, саме на методологічному та методичному відпрацюванні проблем стандартів освіти та ліцензійних умов освітньої діяльності має бути зосередженою сучасна освітня політика у площині якості освіти [12, с. 172].

Зважаючи на загальноприйняте розуміння поняття стандарту як еталона чи моделі, з яким порівнюються подібні об'єкти, можна встановити правову ознаку стандарту як нормативного документу, що визначає комплекс норм, правил і вимог до об'єкта стандартизації.

Закон України «Про стандартизацію» визначає, що стандарт – це «<...> нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері» [4].

Державний стандарт базової та повної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. № 24 визначає вимоги до освіченості учнів і випускників основної та старшої школи, гарантії держави в її досягненні [8].

Водночас варто зауважити, що зазначена Постанова в частині положень щодо базової загальної середньої освіти вже втратила чинність, а термін чинності стандартів базової та повної середньої освіти спливає 1 вересня 2018 р. Натомість постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 затверджений Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти [9].

Основною нормативною базою, що регламентує головні процедури, пов'язані із забезпеченням якості освіти, безумовно, мають бути норми вітчизняного освітнього законодавства.

Чинний рамковий освітянський закон – Закон України «Про освіту» – проблемам якості освіти приділяє явно недостатню увагу. Дото того ж деякі положення щодо окремих аспектів забезпечення якості освіти, внесені до Закону останнім часом, дотепер залишаються фрагментарними і недостатніми.

Так, можливість щодо забезпечення якості вищої освіти визначена Законом як головна умова створення навчального закладу. Також Законом передбачено створення і функціонування Національної рамки кваліфікацій як головного механізму забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку до компетентностей фахівців. Контрольні функції по дотриманню вимог щодо якості освіти покладені на центральний орган виконавчої влади у сфері освіти та науки й інші центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади. Також у розрізі вищої освіти передбачена процедура акредитації освітньої програми, метою якої є підтвердження якості освітньої діяльності за певною спеціальністю [1, с. 451].

Більшу увагу приділяє чинний головний освітянський закон державним стандартам освіти, які встановлюють вимоги до змісту, обсягу і рівня освітньої та фахової підготовки в Україні, та є основою оцінки освітнього й освітньо-кваліфікаційного рівня громадян. Передбачено, що державні стандарти освіти розробляються окремо для кожного освітнього рівня та затверджуються Кабінетом Міністрів України (крім стандартів у сфері вищої освіти). Вони підлягають перегляду та перезатвердженню не рідше ніж один раз на 10 років.

Функцію встановлення відповідності освітніх послуг державним стандартам Закон покладає на засновників навчального закладу, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері освіти, центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, місцеві органи управління освітою і передбачає, що воно здійснюється шляхом ліцензування, інспектування, атестації й акредитації навчальних закладів порядком, встановленим Кабінетом Міністрів України.

Така ситуація абсолютно не відповідає як міжнародним, так і національним вимогам щодо забезпечення якості вітчизняної освіти. Жодні доповнення чи окремі поліпшення ситуацію виправити не можуть, а тому єдиним реальним шляхом залишається кардинальне оновлення освітян-

ської нормативної бази через ухвалення нового закону «Про освіту». Проект зазначеного документа вже практично розроблений, обговорений, погоджений і очікує на розгляд у другому читанні й остаточне рішення законодавця [6].

Одразу варто зазначити виключно серйозну увагу, яку приділяє законопроект проблемам законодавчого регулювання забезпечення якості освіти. Забезпечення якості освіти визначено головним принципом державної політики в галузі освіти. Саме поняття якості освіти віднесено до головних категорій, якими оперує аналізований документ. Водночас початкове формулювання визначення поняття якості освіти як відповідності результатів навчання стандартам освіти та/або договорам на надання освітніх послуг не передбачає необхідності законодавчого регулювання цих вимог і стандартів, а тому в процесі обговорення було доповнене відповідним положенням. Окрім того, абсолютно слушною є пропозиція Народного депутата України О.В. Співаковського щодо доповнення категоріального апарату законопроекту положенням про якість освітньої діяльності, яку пропонується розглядати як рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором на надання освітніх послуг.

На жаль, у законопроекті не враховано пропозицію низки народних депутатів, згідно з якою, Кабінет Міністрів відповідає за якість освіти в Україні, оскільки, відповідно до положень зазначеного документа, інших чинних нормативних актів, саме Кабінет Міністрів України формує центральні установи, на яких покладається забезпечення якості освіти.

Європейські та національні стандарти і принципи забезпечення якості освіти покладено законопроектом в основу національної рамки кваліфікацій, яка визначається як системний і структурований за компетентностями опис її рівнів, затверджується Кабінетом Міністрів України і призначена для використання органами державної влади й органами місцевого самоврядування, установами й організаціями, закладами освіти, роботодавцями та фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.

Питанням нормативного регулювання процедур забезпечення якості освіти присвячений окремий – п'ятий розділ законопроекту, який визначає метою розбудови та функціонування системи забезпечення якості освіти в Україні гарантування якості освіти, формування довіри суспільства до системи та закладів освіти й органів управління нею, постійне та послідовне підвищення якості освіти і допомогу закладам освіти й іншим суб'єктам освітньої діяльності в підвищенні якості освіти.

Пропонується запровадити трирівневу систему забезпечення якості освіти, до якої входять внутрішня та зовнішня системи забезпечення якості, а також система забезпечення якості в діяльності органів управління й установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Внутрішня система забезпечення якості освіти функціонує на рівні закладу освіти і передбачає розроблення і запровадження стратегії та процедур забезпечення якості, системи та механізмів забезпечення академічної доброчесності, оприлюднення критеріїв, правил і процедур оцінювання як здобувачів освіти, так і педагогічних працівників, науково-педагогічних і керівних працівників, формування ресурсів, необхідних для організації освітнього процесу, забезпечення ефективного управління закладом освіти, зокрема й через запровадження відповідних інформаційних систем і створення в закладі інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування.

Система зовнішнього забезпечення якості освіти охоплює визначені законодавством органи й установи, що відповідають за забезпечення якості, спеціально уповноважені державні установи, що здійснюють зовнішнє незалежне оцінювання, незалежні установи оцінювання та забезпечення якості освіти, і передає розроблення та реалізацію інструментів, процедур і заходів забезпечення якості, до яких віднесені стандартизація, ліцензування освітньої діяльності, акредитація освітніх програм, інституційна акредитація, громадська акредитація закладів освіти, зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання, інституційний аудит, моніторинг якості освіти, атестація та сертифікація педагогічних працівників і громадський нагляд.

Водночас передбачено, що органи управління й установи, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти, створюють окремий рівень забезпечення якості освіти, який охоплює формування та реалізацію політики і процедур забезпечення якості власної діяльності, створення та використання ресурсів, необхідних для організації зазначених процесів і процедур і, врешті-решт, – здійснення зовнішнього незалежного аудиту діяльності, процесів і процедур оцінювання якості освіти відповідними органами й установами.

Пропонується встановити, що особливості функціонування системи забезпечення якості на кожному рівні освіти визначаються спеціальними законами. Окрім того, спеціальними законами може бути розширений перелік функцій забезпечення якості освіти на кожному з вищезазначених рівнів.

До головних інструментів забезпечення якості освіти законопроект відносить ліцензування освітньої діяльності, акредитацію освітніх програм,

інституційний аудит, інституційну акредитацію та громадську акредитацію закладу освіти. Жодним чином не применшуючи ваги та значимості всіх запропонованих інструментів, вважаємо за доцільне виділити останні два як безумовно новачі, актуальні та перспективні.

Інституційна акредитація як процедура оцінювання якості освітньої діяльності закладу вищої освіти є добровільною, здійснюється за зверненням закладу Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у співпраці з національними та міжнародними експертами і міжнародними інституціями, визнаними у встановленому порядку. Успішне проходження інституційної акредитації надасть закладу вищої освіти право на самоакредитацію освітніх програм.

Передбачено, що засади інституційної акредитації визначаються спеціальним законом, а це значить, що в разі ухвалення зазначеної норми перед освітнім законодавством постають нові законотворчі перспективи.

Повною мірою відповідає вимогам сучасності норма законопроект, що передбачає громадську акредитацію закладу освіти, яка визначається як оцінювання закладу освіти щодо ефективності внутрішньої системи забезпечення якості освіти та забезпечення досягнення здобувачами освіти результатів навчання, передбачених в освітніх програмах і стандартах освіти, та здійснюється з метою визнання якості освітньої діяльності закладу освіти і формування його позитивного іміджу та репутації. Водночас здійснення громадської акредитації передбачається покласти на фахові громадські об'єднання й інші юридичні особи, що акредитовані в установленому порядку і здійснюють незалежне оцінювання якості освіти й освітньої діяльності. Здійснення громадської, як і інституційної, акредитації також є добровільним, однак їх результати враховуються у подальшій акредитації закладу.

Сприяти постійному підтриманню якості освіти на належному рівні має і передбачений моніторинг якості освіти, який по своїй суті безперервним, системним і послідовним, здійснюється для виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), для встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також для оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей. Законопроект поділяє освітній моніторинг на внутрішній і зовнішній. Водночас внутрішній моніторинг проводиться суб'єктами освітньої діяльності, а зовнішній – будь-якими органами, підприємствами, установами, організаціями, іншими юридичними особами, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти й освітньої

діяльності. Розробку та затвердження порядку, видів і форм моніторингу якості освіти пропонується покласти на центральний орган виконавчої влади у сфері освіти та науки.

Організаційно-управлінську підтримку забезпечення якості вітчизняної освіти пропонується покласти на центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи – Державну службу якості освіти та постійно діючий колегіальний орган у сфері забезпечення якості вищої освіти – Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, які законопроектом віднесені до органів управління у сфері освіти.

Державну службу якості освіти пропонується наділити достатньо широким спектром повноважень, до яких віднесені: перевірка дотримання ліцензійних умов і ліцензування освітньої діяльності; здійснення інституційного аудиту закладів освіти; експертиза та затвердження індивідуальних і авторських програм дошкільної та загальної середньої освіти; моніторинг якості освітньої діяльності; здійснення державного нагляду та контролю за закладами освіти; перевірка роботи місцевих органів управління освітою щодо реалізації ними державної політики у сфері освіти; контроль за дотриманням вимог щодо організації зовнішнього незалежного оцінювання; рекомендаційна підтримка функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти й акредитування громадських об'єднань та інших юридичних осіб, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти. Останні два положення не поширюються на сферу вищої освіти. Також зазначений перелік не є вичерпним – державна служба якості освіти може мати й інші повноваження, визначені законом.

Вважаємо за доцільне одразу зауважити, що створення такої служби з розгалуженою територіальною системою підрозділів вертикального підпорядкування та широким спектром контрольних функцій викликає суттєві перестороги, оскільки значною мірою суперечать таким принципам державної освітньої політики, як академічна свобода й автономія, демократизм, державно-громадське управління та загальнодержавному принципу децентралізації влади.

Щодо регламентування діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти передбачено, що повноваження постійно діючого колегіального органу у сфері забезпечення якості вищої освіти визначаються спеціальним законом.

Вважаємо за необхідне зазначити, що більшість аспектів діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти достатньо повно врегульовані чинним Законом України «Про вищу освіту» [2, с. 2004]. Водночас є об'єктивною необхідністю перегляду чинних і достатньо

обґрунтованих норм, хоча і зумовлено це ситуацією, що виникла внаслідок низки чинників суто суб'єктивного характеру. Не вважаємо за доцільне описувати чи детально аналізувати ситуацію, яка склалася навколо Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, однак підкреслимо, що маємо наразі ситуацію, коли перипетії суб'єктивного характеру знецінили загалом непогані положення чинного законодавства і зумовили необхідність розробки нових нормативів.

Результатом такого пошуку стало створення проекту закону «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» щодо Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» [7]. Законопроект пропонує оновлену структуру агентства і принципово нову схему його формування.

Насамперед, із двадцяти п'яти до сімнадцяти осіб зменшується склад агентства. Якщо зараз представників до агентства обирали різні освітні, наукові й інші структури (з'їзд ректорів, академії наук, організації роботодавців і студентського самоврядування), то запропонована схема передбачає обрання Ідентифікаційним комітетом із питань якості вищої освіти за результатами відкритого конкурсного відбору з урахуванням принципів гендерного балансу. Водночас шістнадцять представників обирається серед кандидатів, які представляють освітянську та наукову спільноту, а один – серед студентів або курсантів вищих навчальних закладів.

Законопроект пропонується низка вимог до членів агентства (наявність наукового ступеня та вченого звання, стажу роботи на посадах науково-педагогічних працівників, вільне володіння державною мовою тощо).

Запропоновані й обмеження – насамперед, за віковим критерієм. Також пропонується обмежити в праві обиратися до складу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти недієздатних або обмежено дієздатних осіб, претендентів, які мають непогашену чи незняту судимість за вчинення злочину, за вироком суду позбавлені права обіймати певні посади, визнавалися винними або притягалися до адміністративної відповідальності за корупційне правопорушення, підпадають під дію частин третьої та четвертої статті 1 Закону України «Про очищення влади», або до яких застосовувалися положення вищезазначеного Закону. Також не мають права обиратися до складу агентства керівник або заступники керівника Національної академії наук України, національної галузевої академії наук, вищого навчального закладу, наукової установи, засновники приватних вищих навчальних закладів та члени Ідентифікаційного комітету з питань якості вищої освіти.

Винятково важливим в організаційно-правовому аспекті вважаємо положення законопроекту,

згідно з яким, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти з моменту початку своєї діяльності стає правонаступником обов'язків з питань забезпечення якості вищої освіти центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки й Акредитаційної комісії.

Водночас вважаємо суцільним сумнів щодо можливостей реалізації вікових обмежень, запропонованих законопроектом, оскільки аналогічне обмеження щодо ректорів вищого навчального закладу, яке містилося в попередній редакції Закону України «Про вищу освіту» як неконституційне було скасовано рішенням Конституційного Суду України у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення абзацу другої частини першої статті 39 Закону України «Про вищу освіту» (справа про граничний вік кандидата на посаду керівника вищого навчального закладу) [5]. Також потребує уточнення норма законопроекту, яка передбачає обмеження для осіб, які піддавалися адміністративному стягненню за вчинення корупційного правопорушення, оскільки поняття «корупційні правопорушення», якими Кодекс України про адміністративні правопорушення оперував раніше, зараз змінені на поняття «адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» [3].

В адміністративно-організаційному плані виключно важливим є зміщення акцентів у забезпеченні якості освіти, яке полягає в тому, що якість перетвориться з функції управління на багатофункціональний об'єкт управління. Зазначене вимагає створення і налагодження функціонування спеціалізованих систем управління якістю освіти, яке має здійснюватися на підставі її оцінювання.

Отже, система забезпечення якості освіти має базуватися на її оцінюванні, а повнота, глибина й об'єктивність оцінювання значною мірою залежить від критеріїв оцінювання. Однак розробленість такого питання є достатньо проблематичною. Скажімо, у вищій освіті донедавна діяли орієнтовні критерії оцінювання діяльності вищих навчальних закладів, затверджені наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20 червня 2013 р. № 809 [10]. Навіть побіжний аналіз зазначеного документа дає підстави для достатньої серйозної його критики. Запропонована система занадто громіздка, оскільки містить 10 критеріїв, які загалом охоплюють 114 індикаторів, кожен з яких обраховується за окремою формулою. Низка індикаторів, які самі собою певною мірою характеризують вищий навчальний заклад, у разі використання їх як критерію можуть перетворити діяльність ВНЗ на погоню за показниками. І, нарешті, – частина індикаторів до якості освіти жодного відношення практично не мають. Наприклад, використання як індикато-

рів частку науково-педагогічних працівників, які у звітному навчальному році отримали один із видів житла, або частку студентів денної форми навчання, які потребували лікування і були направлені в лікувально-оздоровчі заклади у звітному навчальному році. А зниження загальної оцінки ВНЗ залежно від кількості студентів, які навчались на місцях державного замовлення і вибули з навчального закладу, та студентів, які були відраховані з навчального закладу за незадовільне навчання або поведінку, сприяло лише тому, що студентів, які не хотіли або були нездатні навчатися, будь-якими засобами утримували в навчальному закладі. І, нарешті, – подив викликають такі показники якості освіти, як частка студентів, які мають спортивні розряди, або частка студентів, які брали участь у міжнародних і національних мистецьких творчих конкурсах. Безумовно, спортивна чи мистецька діяльність студентів здається достатньо важливою, однак до якості освіти вона не має жодного відношення.

Недосконалість зазначеної системи оцінювання логічно призвела до її відміни, що і було зроблено наказом Міністерства освіти і науки України від 18 березня 2016 р. № 809 [11]. Однак лише скасуванням справа й обмежилася, натомість ніяких критеріїв запропоновано не було. Отже, будь-яка унормована система критеріїв оцінювання якості освіти сьогодні відсутня. Така ситуація вимагає розгортання наукових пошуків, практичного розроблення системи критеріїв оцінювання якостей та їх визначення як орієнтовного нормативу.

Водночас, як справедливо зазначає Т.П. Мінакова, комплексне оцінювання якості освіти неспроможне задовольнити потреби й інтереси всіх груп користувачів, оскільки значна кількість критеріїв оцінювання не гарантує його організованої реалізації, а усереднений показник якості не може забезпечити потреби всіх груп користувачів [13]. Проте застосування різних підходів і зосередження на окремих показниках, залежно від суб'єкта оцінювання, здається нам неефективним, оскільки, як зазначає сам автор – залежно від методології оцінювання якості освіти можна отримати різні результати. Ми вважаємо, що суб'єктом оцінювання має бути суспільство, а головним показником якості освіти – ефективність застосування випускниками компетентностей, отриманих у навчальному закладі.

На нашу думку, система зазначених критеріїв має бути стрункою і вагомою, а для цього до неї слід відібрати невелику кількість критеріїв, але таких, які якомога повніше мають відображати якість освітнього процесу. Йдеться про систему критеріїв, здатних відігравати роль чинників вищого порядку, які інтегративно характеризують результативність освітнього процесу, а отже, і

його якості. Вважаємо, що до зазначених критеріїв повноправно має бути віднесеною ефективність працевлаштування, професійної адаптації та професійної діяльності випускників вишу.

Висновки. Отже, проблема забезпечення якості освіти з повним правом відноситься до найважливіших чинників державної освітньої політики, яка визначає ефективність поступу України на шляху інтеграції до європейського та світового освітнього простору.

До визначальних складників підвищення якості освіти на всіх її рівнях належать питання розроблення змісту освіти та методичного забезпечення його реалізації, стандарти та ліцензійні умови освітньої діяльності, створення та відпрацювання системи управління якістю й оцінювання її результатів. Остання проблема, своєю чергою, вимагає розробки і впровадження науково обґрунтованої та нормативно визначеної прозорої й ефективної системи оцінювання якості освіти. Також безумовно актуальними є завдання щодо наукового відпрацювання, розроблення і запровадження інтегративної системи критеріїв оцінювання якості освіти на рівні чинників вищого порядку.

Організованість, відкритість, справедливість усіх процедур, забезпечення якості освіти, якнайтіснішим чином пов'язані з наявністю відповідних їй адміністративно-правових засад.

Норми чинного законодавства, які регулюють зазначені процеси, потребують удосконалення і кардинального доопрацювання. Насамперед це стосується актуальності та перспективності проекту нової редакції закону «Про освіту», розгляд якого здійснюється Верховною Радою України. Водночас, на нашу думку, певні положення зазначеного законопроекту потребують доопрацювання й уточнення.

Принципово нового правового підходу потребує і регламентування діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Література

1. Про освіту : Закон України від 23 травня 1991 р. № 1060–XII // Відомості Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки. – 1991. – № 34. – Ст. 451.
2. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556–VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37–38. – С. 2004.
3. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700–VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page5>.
4. Про стандартизацію : Закон України від 5 червня 2014 р. № 1315–VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>.
5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 56 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (кон-

ституційності) положення абзацу другого частини першої статті 39 Закону України «Про вищу освіту» (справа про граничний вік кандидата на посаду керівника вищого навчального закладу) від 7 липня 2004 р. № 14-рп/2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v014p710-04>.

6. Проект Закону «Про освіту» від 4 квітня 2016 р. № 3491-д [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58639.

7. Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» щодо Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» від 18 квітня 2017 р. № 6393 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61652.

8. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. № 24 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/24-2004-%D0%BF>.

9. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-p>.

10. Про затвердження орієнтовних критеріїв оцінювання діяльності вищих навчальних закладів : Наказ МОН України від 20 червня 2013 р. № 809 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/36621/.

11. Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 20 червня 2013 р. № 809 : Наказ МОН України від 18 березня 2016 р. № 289 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/50813/.

12. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), А.М. Гуржій (заст. голови), О.Я. Савченко (заст. голови)]; за заг. ред. В.Г. Кременя. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – 448 с.

13. Мінакова Т.П. Підходи до оцінювання якості вищої освіти / Т.П. Мінакова : Економічний часопис-XXI, 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/48319/15-Minakova.pdf?sequence=1>.

Анотація

Легенький М. І. Адміністративні процедури як чинник забезпечення якості надання освітніх послуг. – Стаття.

Обґрунтовується актуальність розроблення процедур і стандартів забезпечення якості освіти на сучасному етапі. Розкривається загальна структура забезпечення якості освіти, визначаються її основні складові. На підставі аналізу норм чинного законодавства в частині забезпечення якості освіти робиться висновок щодо необхідності його докорінного реформування. Узагальнюються основні підходи до проблеми забезпечення якості освіти в законотворчій роботі. Охарактеризоване організаційно-правове забезпечення якості освіти та перспективи його реформування.

Ключові слова: якість освіти, стандарти забезпечення якості освіти, реформування вітчизняного освітнього законодавства.

Аннотация

Легенкий М. И. Административные процедуры как фактор обеспечения качества предоставления образовательных услуг. – Статья.

Обосновывается актуальность разработки процедур и стандартов качества образования на современном этапе. Раскрывается общая структура качества образования, определяются ее основные составляющие. На основании анализа норм действующего законодательства в части обеспечения качества образования делается вывод о необходимости его коренного реформирования. Обобщаются основные подходы к проблеме обеспечения качества образования в законотворческой работе. Охарактеризовано организационно-правовое обеспечение качества образования и перспективы его реформирования.

Ключевые слова: качество образования, стандарты качества образования, реформирование отечественного образовательного законодательства.

Summary

Lehenkyi M. I. Administrative procedures as a factor in ensuring the quality of providing educational services. – Article.

The urgency of the development of procedures and standards of the quality of education at the present stage is grounded. The general structure of the quality of education is revealed, its main components are determined. Based on the analysis of the norms of the current legislation in terms of ensuring the quality of education, a conclusion is made about the need for its radical reform. General approaches to the problem of ensuring the quality of education in law-making work are generalized. The organizational and legal support of the quality of education and the prospects for its reform are characterized.

Key words: quality of education, quality standards of education, reform of national educational legislation.